

RÝMAŘOVSKÝ HORIZONT

23/2003

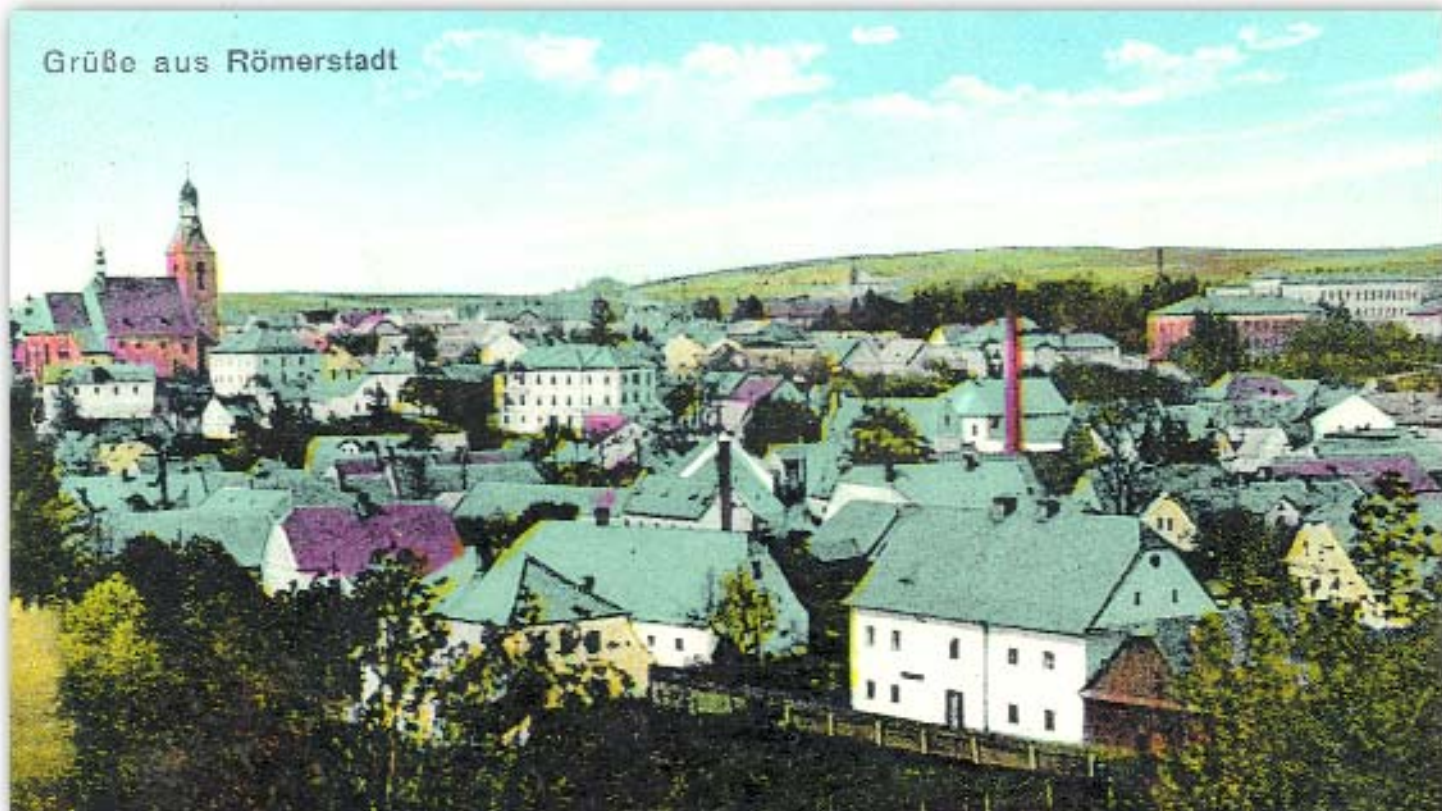
Zvláštní vydání

Čtrnáctideník regionu Rýmařovska

Ročník V.

Vyšlo 22. 12. 2003

Cena 15 Kč

Rýmařov, pohled z ulice Opavské (před r. 1918)

Rýmařovsko školou povinné

*V mozaice
dobových fotografií*

Těchanov (před r. 1920)

Rýmařov, vyšší reálné gymnázium na ulici Jelínkové (před r. 1909)

Rýmařov, první reálné gymnázium na ulici Julia Sedláka (před r. 1911)

Milí čtenáři,

dovolte mi, abych Vám s nadcházejícími vánočními svátky popřál jejich klidné a spokojené prožití v rodinném kruhu, bohatou nadílku a do nového roku pevné zdraví, štěstí a spokojenost.

Dny volna využijte k odpočinku, návštěvě svých příbuzných a blízkých a také k bilanci a zamyšlení nad uplynulým rokem. Nově získané síly, předsevzetí a elán potom využijte v novém roce. Budete je potřebovat, určitě nebude snazší než ten letošní. Čeká nás mnoho novinek a změn, z nichž ne všechny budou asi příjemné. Nenechte se zavalit všedními problémy a snažte se vlastními silami aktivně ovlivňovat svůj život, aby Vám a Vaším blízkým přinášel radost a uspokojení. K tomu Vám přeji hodně štěstí.

Starosta města Rýmařova

Rýmařov, radnice (před r. 1914)

Rýmařov, horní část náměstí (před r. 1913)

Vážení čtenáři a milé čtenářky,

poslední letošní číslo Rýmařovského horizontu, které právě otevíráte, je opět číslem zvláštním. Zvláštním proto, že vychází jedenkrát v roce, je celobarevné, a také proto, že se jím regionální periodikum vymaňuje ze své celoroční zpravodajské role a přijímá úlohu sváteční. Uniká z šedivé denní reality a od běžných starostí, na které snad můžeme alespoň teď o Vánocích pozapomenout, a oddává se lehce nostalgickým vzpomínkám na děje, jež se odehrály před sto či padesáti lety, ale i na ty, které utvářely život našeho regionu v tomto roce.

Jednou z událostí, jež se vepsaly do naší paměti v poměrně nedávné době, byla i stávka učitelů 1. září, která se nesetkala s úplným pochopením veřejnosti, ačkoliv je zcela zřejmé, že práce pedagoga není dosud zdaleka doceněna. Přitom v minulosti býval pan učitel vedle faráře a lékaře nejmávanějším členem obce, součástí tzv. inteligence, a škola platila za místo nadmíru důležité, místo, v němž se spojovala pedagogická důstojnost s rozvernou vynalézavostí studentů. Obecné školy, gymnázia a měšťanky se vždy podílely a dodnes podílejí na kulturním a sportovním dění města a každá vesnice se stává skutečnou obcí, teprve je-li v ní kromě kostela, hospody a fotbalového hřiště také škola. Ostatně pro každého z nás jsou léta strávená za počmáranými lavicemi, před věčně zamazanou tabulí či pod vysokým stropem přesluhujících tělocvičen něčím nezapomenutelným.

Historie školství v Rýmařově je poměrně dlouhá, plná významných zvratů a událostí. I proto jsme se rozhodli učinit ji hlavním tématem speciálního vydání našeho čtrnáctideníku a zprostředkovat ji vyprávěním starých kronik i fotografiemi historických pohlednic. Chceme tak v rámci širšího pohledu do dějin Rýmařovska připomenout, jak zajímavou minulost má právě tato instituce v našem městě, a probudit důvěru v její bohdá slibnou budoucnost.

Redakce Rýmařovského horizontu

Josef Pipa přeje svým zákazníkům a také svým zaměstnancům Pavlovi, Frantovi, Jardovi, Zdeňkovi, Honzovi a jejich rodinám štěstí a lásku o svátcích vánočních. Do nového roku 2004 přeje všem mnoho zdraví, osobních a pracovních úspěchů.

Zahradní 4, 795 01 Rýmařov
tel./fax: 554 211 865
www.volny.cz/panpipa

Na stránkách speciálu najdete...

1.

...tvář okolních obcí před sto lety

3.

4.

...rýmařovské proměny v posledních letech

7.

8.

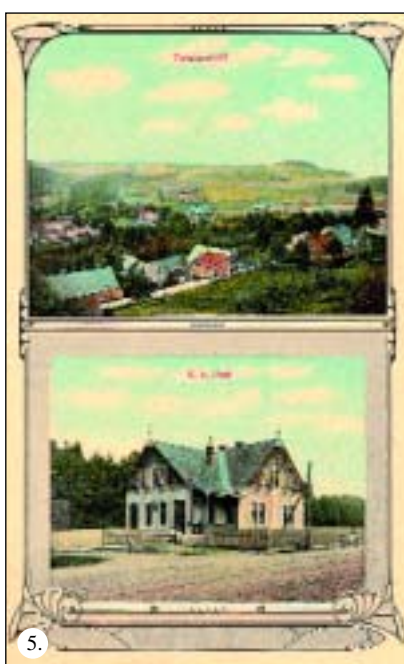
9.

...střípky z historie rýmařovského školství

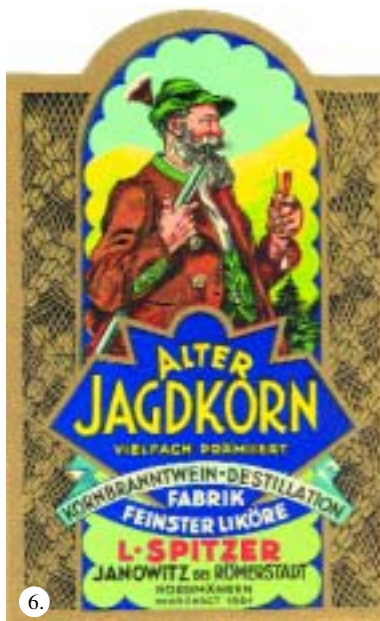

2.

...ukázky starobylých reklam a vizitek

5.

6.

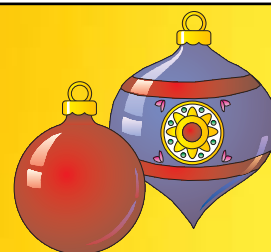
1. Klášterní škola na Sokolovské ulici poté Brokát, Hedva, nyní Prima (před r. 1907)
2. Profesorský sbor gymnázia v Rýmařově (1930-1938)
3. Janovice (před r. 1914)
4. Valšov (před r. 1920)
5. Velká Štáhle (před r. 1908)
6. Likérka Leopold Spitzer (založeno 1864)
7. Rýmařov, pivovar (před r. 1905)
8. Ulice Pivovarská 1992; ve sklepích dozrával sýr Gorgonzola, později sklad ovoce a zeleniny, od roku 1995 pivovar, v současnosti pivovar a hotel Excelent.
9. Hotel Excelent po rekonstrukci v letech 1993-1997.

PC servis Rýmařov
Michal Ihnát & Jan Elšík

TELEPOINT PARTNER RÝMAŘOV
náměstí Míru 2 (vedle pošty), 1. patro
tel.: 554 230 485

*Všem svým zákazníkům
přejeme radostné prožít
Vánoce a do roku 2004
mnoho energie,
zdraví a úspěchů.*

Vzdělávání na Rýmařovsku

Se vznikem měst a městeček na Rýmařovsku v 13. - 15. století se stalo jejich obyvatelům, zvláště obchodníkům, ale i řemeslníkům, nezbytným jistě penzum vzdělání. Kromě toho již od počátku bylo třeba vést na dnešní poměry velmi jednoduchou městskou agendu. Pravda, kněží, kteří spravovali jednotlivé farnosti, uměli číst i psát, ale nemohli při svém nevelkém počtu a vedle náročné pastorační činnosti zastat ani daleko širší potřeby obyvatel, i když nepochy-

až do kulturní biskupské Olomouce. Třebaže středověk Rýmařovska trpí notorickým nedostatkem dobových zpráv, jsme si jisti, že absenci stabilních pokrývaly školy potulné nejméně od 15. století. Občas se ve městě objevil unavený kantor s hroznem umouněných mendíků pěti až dvacetiletých a někdy i s přestárlým věčným studentem, učitelským pomocníkem a pánem nad zadky odraných rozjívenců. Pokud byl zájem, škola se na rok či dva usadila a přijala děti

Škola na Jelínkové ulici v Rýmařově (neurčeno)

bujeme, že svým farníkům, bylo-li toho zapotřebí, jistě ochotně s psaným textem vypomohli. V blízkém okolí se bohužel neusadili žádní řeholníci, nevznikla tedy ani klášterní škola, jež by jistě gramotnost obyvatel významněji ovlivnila. Na radnicích sice seděli vzdělaní písaři, to však nestačilo. Lze tedy předpokládat, že se měšťané snažili svým dědicům zajistit potřebné minimální znalosti. Jen nejbohatší však mohli své děti vyslat

měšťanů. Nuzný lektor a chumel vyčrtlých ubožáků tím získal na čas střechu nad hlavou a něco hubené stravy. Není divu, že si žáci přilepšovali tu uloupenou slepicí, tu houskami obratně mizejícími z pekařova pultu. Takže na jedné straně se stalo dočasné vyučování záchranou městských před negramotností, na druhé přibýlo chytrých krádeží, ale i avantýr dospívajících, vykutálených a výřečných světáků, jimž kromě služič-

Škola na ulici Julia Sedláka v Rýmařově, původně okresní soud (asi 1929)

Textilní škola na Sokolovské ulici v Rýmařově (asi 1905), nyní gymnázium

ky či mladé paničky neodolala ani nepřilíživá matrona. Také v hospodách bylo rušněji, a jak říká autor satiry Podkoní a žák: „Kolem uší létali pohlavci suší.“ Pak nastal čas, škola vykonala své a její odchod se někdy podobal spíš útěku. Ve městě se rozhostil klid, než opět nastala potřeba trochu vzdělat dětičky. Nelze též vyloučit, že postupem času i u nás vznikla nějaká forma nejjednodušší-

se o ní píše roku 1590, kdy pro ni nechal vystavět zděnou budovu vedle hřbitova (dnešní zvláštní škola) vzdělaný majitel rabštejnského panství Ferdinand Hoffmann z Grünbüchlu. Také její první učitel nebyl jen tak někdo. Rudolf Vogler Aucuparius byl skvělý hudebník a skladatel. Však také dlouho nevydržel a již roku 1617 jej najdeme v Moravské Třebové, a to ještě musel zažít požár rýmařovské

Klášterní škola na Sokolovské ulici v Rýmařově (před r. 1941), nyní Prima

ho vyučování při farách. První písemné zprávy hovoří až o školách luterské renesance (1550-1625), kdy pastoři učili děti u každé fary. Vznikly též první stálé školy. Škola v Hankštejně (Skalách) se zmiňuje roku 1586, kdy na ní působil rektor Jiří Hauenschild. 1612 ji přestěhovali i s farou do Horního Města a žáků se ujal syn předchozího kantora Daniel. Učil ve vlastním domě (č. 24). Třebaže nevykládáme, že nějaká škola existovala v Rýmařově již dříve za Ederů či před nimi, poprvé

školní novostavby 1609. Pítím rozjazení Rýmařované tehdy totiž slavili příliš bouřlivě svátek patrona města sv. Michala a přitom se jim podařilo způsobit oheň, který strávil polovinu města. V Ryžovišti se hovoří o škole r. 1586, kdy na ní působil Jakub, bratr významného pastora Jana Gabriela. Funkce však byla spojena ještě s další, tučnější prebendou, s úřadem městského písaře. Za jeho následníka Langra vzrostla byrokracie natolik, že úřady oddělili. V Brídlíčném-Frydlantě byl prvním známým učite-

JOSEF PTÁČEK
nákladní autodoprava
Jesenická 13, 795 01 RÝMAŘOV
telefon: 723 122 909

Firma Josef Ptáček děkuje svým zaměstnancům za dosavadní práci a všem zákazníkům za dobrou spolupráci v uplynulém roce 2003 a do nového roku 2004 jim a jejich rodinám přeje mnoho zdraví, pracovních úspěchů a rodinné pohody.

Studenti a učitelé z večerní tkalcovské školy (1926)

lem „kovář a starý učitel“ Tobiáš Nittauer. Nástupcem se stal další Gabrielův bratr Michal a posléze Martin Stör. 1614 nastoupil Jan Junek a pak Kristián, opět příbuzný ryžovištského pastora. V Lomnici zas roku 1603 zakoupil menší grunt za 64 zlatých „školmistr“ Jakub Zedler, pak vyučoval pastor Jiří Stör, následoval jeho příbuzný Martin a další. V Dolní Moravici si vybrali za učitele zručného truhláře Davida Weinolta, který 1593 vyrobil svým žáčkům školní lavici do kostela, kde se zprvu vyučovalo. Později posloužila teplejší fara. Učilo se, až měl truhlář čas po práci, a to si ještě obdělával pole a luka, jež nesly víc. Konec konců problémy to nedělalo, učilo se stejně jen v zimě a povinná školní docházka neexistovala. 1594 mu postavili dřevěnou školu se sklepem, verandou a síní a 1597 přistavěli stáj s dřevníkem a vznikla velká zahrada. Nevalný příjem zakulatila odměna za funkci zvoníka (zvonění 1 tolar a 15 gr., za mazání zvonů 2 gr.) a školní peníze od rodičů. Učitelství plat byl tak malý, že by bez dalšího příjmu musel kantor žebrot nebo podlehnout hladu. Moravský Kočov měl školu kolem roku 1672 a učitel si přivydělával zvoněním proti mrakům a od každého sedláka dostával bochník chleba. 1701 se přesunula sovinecká škola na nákupní rychtu. Také ve Staré Vsi navštěvovaly děti školu před rokem 1693 a ve Stránském patrně jen o málo později. V Malé Štáhli se škola připomíná roku 1660 a v Tylově 1621. K větším změnám začalo docházet až za osvětlené Marie Terezie, která měla eminentní zájem na vzdělávání svých poddaných. Kantory se stávali většinou vojenští veteráni a disciplínu zajišťovala rákoska. Pokud jich vyučující nezlámal o hřbety žáčků do měsíce svazek, byl považován za neschopného. Tehdy asi vznikla veveřská škola (zpráva 1789).

S rozvojem strojového průmyslu na Rýmařovsku v druhé půli 19. století pronikly obecné školy na většinu vsí a někde nahradily ty starší. Přišli též vzdělaní učitelé. Moderní závody ani

Pohlednice k 25. výročí založení nižšího reálného gymnázia v Rýmařově (1873-1898), vlevo jeho první ředitel Albin Niemetz, vpravo budova gymnázia, později Jednota

zemědělství se už neobešly bez lidí se základním, ale i specializovaným vzděláním učňovským, středním či vysokoškolským. Rakouské školství, patřící už dříve k nejlepším na světě, tehdy udělalo další skok. Nové obecné školy (v závorce počet tříd roku 1900, postupně se ale rozrostly o další třídy) se objevily 1853 v Albrechticích (1), Arnolticích (1), Bedřichově (2), Dobřečově (1), Dolní Moravici (2), Harrachově (1), Janušově (3), Růžové (1), Jiříkově (1), Karlově (2), Křížově (1), Lomnici (3 - 1934 ještě česká menšinová škola), v Mirově (1), Moravském Kočově (2), Stříbrných Horách (1), Nové Vsi (1), Ondřejově (1), Rešově (1), Rudě (1), Staré Vsi (3), Stránském (1), Těchanově (1), Tvrdkově (1), ve Skalách (1), Tylově (1), Valšově (1 - 1934 ještě česká menšinová škola, kde učil František Vychodil), ve Velké Štáhli (2), Vevří

(1), později 1870 na Sovinci (1) a v Tylově (1), 1872 v Jamarticích (1), Vajglově (1) a ve Žďárském Potoce (1), v roce 1873 v Malé Štáhli (1) a 1876 v Kněžpoli (1). V městečkách byl rozvoj bouřlivější. Nové obecné školy tam vznikly rovněž roku 1853 a Rýmařov, největší z měst, začal udávat směr. V Rýmařově již byly roku 1876 tři obecné školy - chlapecká, dívčí a soukromá klášterní škola. Roku 1924 byla zřízena ještě čtvrtá, česká menšinová škola v podkroví Dělnického domu (U Pátka) na třídě Hrdinů. Roku 1938 byla dostavěna v jejím sousedství nová pěkná budova (Diakonie), k níž se pojí tragédie řídicího Ferdinanda Bartáka, člověka, jenž si svou moudrostí a čestností zajistil obecné uzná-

ský areál včetně rozsáhlého sportoviště v místech dnešního Domu kultury. Na počátku dvacátého století zahájila činnost kupecká škola pokračovací (1900) a živnostenská (1924). Velmi záhy, již roku 1876, se žákům otevřela rolnická zimní škola, jež se změnila na státní 1896. Evropský zvuk získala Flemmichova tkalcovská škola hedvábnická (1881), z níž vycházeli vedle dělníků též mistři a návrháři. Významným přínosem se stalo rovněž nižší reálné gymnázium (1873), kde bychom našli i dva české profesory Karkoše a Rybičku, a po neuvěřitelně rychlé výstavbě (1. 5. 1901- září 1902) nové stylové školní budovy (nyní 2. ZŠ) zahájilo 18. září 1902 výuku i vyšší reálné gymnázium. Již 123 let (1880) nabízí služby dětem též hudební škola. Také v Břidličně nezůstávali pozadu. Roku 1922 zde vznikla měšťanská škola a 1929 živnostenská pokračovací. V Horním Městě musela měšťanka počkat až do roku 1946. Dlouholetým a oprávněným rivalem Rýmařova bylo Ryžoviště, jež však značně utrpělo tím, že jej železniční trať (1878) minula ve prospěch Břidličně. V Ryžovišti působila od roku 1866 dívčí klášterní škola, 1921 také živnostenská pokračovací a 1929 německá národní vzdělávací. Také na monumentální a tehdy ještě dobře zachovaný hrad Sovinec umístil Německý řád své gymnázium (1867) a o rok později velmi významnou lesnickou školu. Ta však byla přenesena 1896 do Hranic, kde v moderní podobě úspěšně přetrvává dodnes.

Po druhé světové válce se sice na Rýmařovsku téměř úplně vyměnilo obyvatelstvo, ale školství se vyvíjelo dál, ačkoli střední školství cestou přinejmenším trnitou. Pravda, podivné experimenty a upřednostnění nenávislné ideologie před morálkou a objektivitou udělalo po roce 1948 své

Členové pěveckého spolku Rýmařov (neurčeno)

DARTCON CZ
S.R.O.

*Krásné prožití vánočních svátků,
hodně štěstí, zdraví a splněných přání
u novém roce přeje svým zaměstnancům
a příznivcům firma
DARTCON CZ s.r.o.*

**STROJÍRNA
RÝMAŘOV**
S.R.O.

Škola Janovice (neurčeno)

a cítíme to dodnes, ale přes všechny obtíže vytrvalo mnoho zdravého ze školství staršího jistě zásluhou těch učitelů, kteří nepodlehli šidítku lákových zítřků a zvládli se tíi obtíže po-

Škola Stará Ves (neurčeno)

hraniční džungle. Síť obecných, posléze národních škol zůstala zpočátku ve své podstatě zachována, někde tříd dokonce přibýlo, přicházeli totiž především mladí lidé s dětmi. In Rýmařově načas fungovala pekařská škola a zemědělské učiliště existuje v rozšířené formě dodnes.

Hedvábnická tkalcovská škola prošla řadou negativních změn a poslední ročník tkadlen, už však jako elokovaná třída SOU Bruntál, definitivně zanikl na konci bývalého režimu. V Břidličně zahájilo činnost kvalitní učiliště Kovo-hutí s řadou oborů. Po léta pracovalo v Karlově učiliště lesnické. Rýmařovské obecné škole sice stačila 1945 bývalá německá dívčí na Školním náměstí, měšťanka využívala klášterní školu (Prima) a v únoru 1946 začala výuka na gymnáziu (2. ZŠ). 1947 však přibýlo v Rýmařově tolik dětí, že bylo nutno zřídit 2. obecnou školu (nyní 1. ZŠ), zárodek pozdější devítiletky. V Lomnici zahájila výuku dokonce měšťanská škola (1947). Základní osmiletá škola vznikla též ve Staré Vsi

(1959). Poválečná situace byla zlá. Katastrofální podvýživu, nedostatek aut, potravin, bot, ošacení ad. ve významné míře vyřešila Unrra, do níž nejvíce jako obvykle přispěli Američané, těžko si představit důsledky její absence. Počty žáků kolísaly. Ne každý bral osídlování Rýmařovska vážně a po naplnění kufrů a nenaplnění ambic se obvykle poradil s vaňkem. Nebylo peněz. Například v roce 1949 vyhořela tělocvična gymnázia a přišlo do ní ještě roku 1953. Břidličenská škola topila darovaným uhlím

z Ostravy - přiděl byl směšně nízký, ostatní školy mrzly. Stát neměl rád domácí „zahálku“ žen, matku „nahradi-li“ socialistické jesle, žňové útluky, školky a družiny, a tak musela školní jídelna v Rýmařově v posledních měsících roku 1948 uvařit „v kuchynce zrušeného ředitelského bytu“ přes 1180 porcí, později ještě více. Diktatura proletariátu se podepsala na školství dříve než na jiných oborech. Vše zglajchšaltoval Zákon o jednotné škole starce Nejedlého a čistek na univerzitách i na středních školách se horlivě

účastnil ne jeden pozdější osmašedesátník. Pro politické vyhnance z vnitrozemí se stalo Rýmařovsko takovou malou českou Sibiří, i když mohlo být i hůře. Ještě v sedmdesátých letech vozil tajemník OV KSČ po Rýmařově jednu učitelku, jež, ó hrůza, navštívila katolickou mši a padla do bdělého oka udavači, a upozorňoval, jak je tady krásně, a kdyby si soudruška jaksi příště spletla kostel s politickým školením, musela by se tady s tím rozloučit, neboť: „Soudružko, máme ještě

Osoblažsko!“ Soudruh jistě četl Reportáž psanou na oprátce. Bojovalo se o zrnno, len i brambory, proti mandelince bramborové, holubům, imperialistickým štváčům a domácí reakci stovkami popravených, tisíci ubitých a na hranicích postřílených mužů i žen, vězňem statisíců nevinných, rozbíjením rodin

a ničením existence dospělým i budoucnosti dětem. Češi likvidovali Čechy. Na pedagogických gymnáziích se učilo ve školní hygieně ze sovětských učebnic obsahujících údržbu suchých záchodů či svícení petrolejkami a ve Svazarmu se střílelo z trofejních mauzerovek. Začínající kantor národní školy (téměř žádný neměl rodiče na Rýmařovsku) dostal na ruku měsíčně 680 Kčs a někde s pohraničním příspěvkem dokonce 750. Vycházelo to nejvýše na nevalnou stravu přes polovinu měsíce, na zbytek se koupil lidově demokratický chléb, který se po rychlém ztvrdnutí konzumoval v menším množství, ergo déle vydržel, a zapíjet se dal Ondrášovkou s citrónovou příchutí. Jen ruská „Chatka“ - krabi - byla za

pouhé 4 kačky, 1964 již za 33 Kčs. A kupovat knihy, nebo dokonce slušné boty? Raději nejíst. Jen na vsi pomohly v zimě zabijačky, občas. Bydlení? Škoda mluvit, někdy spali i dva učitelé na jedné posteli pod jednou duchnou, aniž patřili k nejmenované menšině. Nové školství se neobešlo bez komických iniciativ. V Břidličně (1950) podle kroniky „známkuji vedoucí (tj. děti) žákovských kroužků. členové kroužku známku schvalují, či navrhnou změnu. Tím způsobem byl odstraněn vliv učitele na známku a pochybnosti, zda je známka spravedlivá“. V lednu 1956 zase po nápadných prospěchových potížích žáků navštívila 1. OSS v Rýmařově „desetičlenná brigáda“ inspektorů. Inspekce „byla ukončena besedou s učiteli“ a nakonec došlo na „občerstvení s hudbou a tancem“. Podniky, JZD a později státní statky využívaly práci studentů i žáků bez uzardění na četných brigádách (brambory, len). Kronika

Škola Skály (před r. 1909)

monstrózní Jede-náctileté střední školy (1.-11. třída), jež vznikla 1956, sedm let po zrušení našeho gymnázia, praví: „V květnu skládají žáci (gymnázia) kvalifikační dělnické zkoušky v oboru tkadlec. Na praxi pracují u stavů.“ Složení zkoušky umožnilo pokračovat v červnu maturitou. Dva roky byl vězňem pan učitel z Břidličné za jediný vtíp na Stalina, docházelo k sebevraždám (nejasný případ zastupce ředitele v Břidličně), další ztratili existenci pro křesťanskou víru. Z drápů tajné policie a jejich špiců nebylo úniku ani po přeložení z vnitrozemí. Vynikajícího jazykovědce, byl k nám přeložen z politických důvodů jako učitel, vězňem na Ruzyni díky ubohému a lživému obvinění plných sedm let. Lomnická školní kronika nebezpečně obviňuje roku 1961, že „na

Škola Rešov (před r. 1917)

vyšším stupni se vytvořila reakční skupina reprezentovaná (P. a B.) a ... podporovaná školníkem“. Školství a žákům nezbylo než nějak překonat nesmyslné zkrácené období vzdělávání včetně tisíců dalších kontraproduktivních nařízení. Jiný názor, či dokon-

Škola Ryžoviště (před r. 1902)

Škola Břidličná (před r. 1901)

Všem spokojeným zákazníkům
příjemné prožití svátků vánočních,
do nového roku 2004
hodně zdraví, štěstí a spokojenosti
přejí zaměstnanci firmy

BERNÁTEK

**Elektro
Josef Bernátek**

Hornoměstská 11,
795 01 Rýmařov
tel.: 554 212 117
Nádražní 26, Bruntál
(naproti nemocnici)
tel.: 554 719 088
mobil: 602 744 226

Škola Stránské (před r. 1942)

ce protest by se vykládal jako protistátní čin se všemi důsledky. Vždyť Jiřího Wonku nechala soudkyně bez řádné lékařské pomoci zemřít ve věznicích ještě 1989 jen proto, že se chtěl zúčastnit veřejných socialisticky demokratických (!) voleb jako nezávislý kandidát. Z tzv. devítiletých středních škol vznikly osmiletky a v šedesátých letech zpět devítiletky a pak zas zpět k povinným osmi letům. Po roce 1989 se školství opět vrátilo k rozumným devíti ročníkům základní docházky. Na gymnáziích, později JŠS (viz nahoře) se v padesátých letech zkrátila také docházka do vyšších ročníků na tři roky, na vysoké školy tak přicházeli se všemi důsledky sedmnáctiletí. Existovaly zvlášť prapodivné útvary, třeba dělnické přípravy. Za jeden rok ve zkráceném studiu maturita, složil ji každý, a po dalších třech státní zkoušky na vysoké. Rovněž stranický titul RSDr. (Rerum socialium doctor či doktor sociálních a od r. 1980 sociálně politických věd), překládaný většinou jako rodné strany doktor, mohl získat původně ne sice každý, ale zvlášť zasloužilý obstarožní stranický studentík i bez střední školy nebo každý partajník s jejím podivuhodně zkráceným torzem. Titul zemědělský inženýr, získaný rovněž

Zemědělská škola na Julia Sedláka v Rýmařově (1969)

zrychleným studiem, byl ještě za bývalého režimu rušen, nebyl stranický. A tak bychom mohli pokračovat. Také se stavělo. Vznikla moderní pavilónová škola (1964) a učiliště v Břidličně, půl základní školy s družinou, tělocvičnou a jídelnou v Rýmařově (1986), provedena přístavba

v Horním Městě či Lomnici a po zbourání cenného novogotického klášterního kostela sv. Panny Marie Lourdské byla ke zbytku františkánského zařízení dostavěna odporná neinvenční krabice, další rána válečným štvárcům a rýmařovské kultuře. Vznikla též řada přístavb, tělocvičen a pěkných školních hřišť za pomoci učitelů a rodičů. Jinak se většinou využívalo budov postavených ještě před rokem 1939, a to nejen školních, např. přestavěné rýmařovské soudní budovy z třicátých let. Jiné a docela zachovalé padly na cihly, jako bývalá textilní škola na Husově.

K značné nápravě došlo až v době jistého uklidnění v šedesátých letech. Učitelé sbory se konečně ustálily a počet žáků utěšeně vzrůstal. Brzy však nastal zvrat zpět k nevybíravým praktikám sedmdesátých let, které byly drsnou reakcí na nevydařený pokus o zreformování a humanizaci socialistického systému na jaře roku 1968, jenž přinesl předlouze „dočasnou“ sovětskou okupaci, opět „věčnou lásku k Sovětskému svazu a nikdy jinak“ a vášnivě polibky mezi stárnoucími politiky. Po nedlouhém oživení průmyslu

přišel zvlášť zřetelný úpadek v hedvábnictví, začalo vylidňování vesnic, populace stárla a nastalo rušení škol v takovém měřítku, že to Rýmařovsko, kde dosud počet škol i žáků od středověku trvale stoupal, dosud nezažilo.

Postupně do roku 1989 zanikly nekolektivní školy v Jamarticích, Janovicích, Janušově, Ondřejově, hned po válce škola v Harrachově a ve zpusťlé Růžové, zanikly školy ve Stránském, Žďárském Potoce, Tylově, Sovinci, Kněžpoli, Karlově, Nové Vsi, Albrechticích, Arnolticích, Těchanově, v Tvrdkově, Stříbrných Horách, Rešově, Rudě, Mirotínku, Skalách, Vajglově i Velké Štáhlí. Neúplně základní školy (bez vyšších ročníků) zůstaly nadále jen v Huzové, Dětrichově, Dolní Mora-vici, Malé Morávce,

Škola Ruda (neurčeno)

Jiříkově, Lomnici a Ryžovišti. Udržely se větší městské školy v Rýmařově (zatím), Břidličně a z menších míst v Lomnici, Horním Městě a Staré Vsi. Nadále pracují hudební školy v Rýmařově a Břidličně. Dodnes se v mnohdy drsných klimatických podmínkách denně dávají bez dozoru do pohybu stovky přespolních, dokonce i šestiletých dětí. Po převratu v devadesátých letech se v radě města Rýmařova vážně zvažovalo, zda obnovit síť drobných škol

i za cenu nevelkých počtů dětí ve třídách, ale finanční problémy, jež prováží školství od nepaměti a zlobná nevěle státních úředníků zastavily všechny obdobné pokusy v celé ČSFR. Dodnes někdy zatme nad všudypřítomnými remi-

Škola Lomnice (před r. 1912)

niscenci na bývalý režim nejen ve školství, jež však, věřme, snad už ztrácí na síle a přesvědčivosti. Škoda jen, že paměť jaksi neslouží.

Dnes je počet venkovských škol zhruba stejný jako před deseti lety, zanikly nemnohé (učiliště v Břidličně), jen v Rýmařově však můžeme být zatím se stavem a možnostmi škol vcelku spokojeni. Došlo k masivnímu zániku mateřských škol a jeslí, jež se uplatnily v bývalém padesátiletí díky krátkým mateřským dovoleným a téměř úplné zaměstnanosti matek. Přibyla soukromá střední škola Prima, poskytující výuku i studentům z jiných regionů, prosperuje moderní nižší i vyšší gymnázium. Střední odborné učiliště zemědělské nyní se skutečnými zájemci o obor zároveň poskytuje odborné vzdělání i v dalších směrech. Usnout na vavřínech se nevyplácí. Co se u nás podařilo založit či udržet, je třeba též uhájit a podpořit. Tristní by bylo podlehnout dalšímu sobeckému nátlaku vlivné lobby předimenzovaných institucí okolních regionů, abychom se opět jednou nechtali za hlavu. Zvládneme to?

Jiří Karel

Škola Ondřejov (1969)

IZOLPA RÝMAŘOV s. r. o.

8. května 46, Rýmařov

Hydroizolace staveb

Děkujeme svým zaměstnancům za vykonanou práci v uplynulém roce a přejeme všem krásné Vánoce a do nového roku 2004 hodně štěstí a zdraví.

Pavel Pech

Lesní brigáda na Strálku (1950)

Pěvecký sbor střední školy (podzim 1956), zleva ředitel školy Slabý, dirigent Fiala, dirigent Kulínský, inspektor Lederer

Městská škola na Sokolovské ulici (před r.

Slavnostní předání hřiště u továrny Svit na Pa-lackého ulici (1949)

Budova střední školy na Jelínkově ulici (1960)

Lidová škola umění na Julia Sedláka (asi 1926)

Lnová brigáda v Nové Vsi (1950)

Tělocvična na Hornoměstské ulici (před r. 1911)

Kurs pro učitele HV (červen 1947), uprostřed s brýlemi ředitel hudební školy Dalibor Doubek, zcela vpravo Jaroslav Němec

Vysazování lesa u Strálecké myslivny (jaro 1949)

FOTOATELIÉR
DREXLER

Rýmařov, náměstí Míru 9, Vám zhotoví Vaše fotografie na vysoce kvalitní materiál KODAK ROYAL za 1 hodinu

Digitální zpracování fotografií na novém DIGI labu FUJI

Přejeme Vám
šťastný
nový rok
2004

Počátky českého školství ve vzpomínkách Jaroslava Němce

„Co je to zázrak? Zázrak je to, že ještě pořád žiju!“

Nejstarším občanem Rýmařova a zároveň pamětníkem, který byl u zrodu českého školství v našem městě, je dnes již sedmadevadesátiletý pan Jaroslav Němec. Je držitelem několika významných ocenění, například titulu Zasloužilý učitel z roku 1966 a Čestný občan města Rýmařova z roku 1991, a dalších vyznamenání za rozvoj ve školství, včelařství a především za dlouholetou fotogra-

Jaroslav Němec

fickou činnost. Muzikant, divadelní ochotník, loutkoherec, recitátor, promítač, biolog, činovník ve skautu a turista, to je jen zlomek všech aktivit, kterými doposud pan Němec ve svém životě prošel. Za jeho vzpomínkami jsme se vypravili s redakčním mikrofonem, abychom při příležitosti vydání tohoto historického speciálu oživil mladším pamětníkům počátky českého školství ve městě Rýmařově a jeho okolí.

Pane učitelé, vzpomenete si na své kantorské začátky a na to, jakým způsobem se na Rýmařovsku začalo vůbec učit?

Začátek školního roku (3. 9. 1946), vlevo učitel a filmař Růžička, inspektor Šnrych, vpravo učitelé Vychodil a Němec

Vzpomínám na své těžké počátky a srovnávám s dnešními učiteli a jejich prací. Také to nemají v dnešní době jednoduché. Myslím na Vaška Orlika, který řediteluje nějaký ten rok ve škole, na které jsem kdysi řediteloval já.

Za okupace jsem byl členem Národní jednoty v Konici. Ředitelem jednoty, která spravovala rovněž rýmařovské školství, byl tenkrát Adolf Kubist, velký „pán“ celé severní Moravy a školství vůbec. Jednou jsem jel do Olomouce za Kubistou a ten vedl debatu o školství s nějakým chlapíkem, který naříkal, že potřebuje založit měšťanskou školu a nemá ředitele. Ještě jsem z hovoru nevytušil kde. A ředitel Kubista mě chytil za klopu a povídá: „Tuhle máte, Františku, ředitele.“ Tím Františkem byl Franta Vychodil. Z Konice se mi vůbec nechtělo. Na jaře 1945 se mi narodil syn. „Běžte, běžte, na rok nebo na dva, pomozte, na rukou vás budou nosit.“ říkali. Do Rýmařova jsem přijel na obrátku 30. srpna ohlásit se inspektorovi a ten jen řekl: „Výborně, ale už běžte, ať se dostanete domů. Za chvíli vám pojede vlak.“ Rýmařov ani školu jsem neviděl a během pěti minut jsem odcházel na nádraží a odjížděl domů, kde mému rozhodnutí odejít do Rýmařova nebyli příliš nakloněni. Z jednoho nebo dvou let se časem stalo osmapadesát let kantořiny. První škola, ve které jsem působil, sídlila v dnešní Soukromé střední odborné škole Prima - dřívě Měšťanské dívčí škole, kterou řídily sestry řádu sv. Františka. Školu jsem přebíral již vykradenou. Zůstal tam

Otevření první české školy na Kostelním náměstí v Rýmařově (3. 9. 1945)

pouze školník Johan Leiter. Jeho švagra nedlouho předtím popravili na rýmařovském náměstí ruští vojáci, protože u sebe přechovával zbraně. Všechny knihy, které byly posbírány po domech, byly vlastně konfiskáty, které se pak vozily do školy. Bylo zapotřebí z obrovského množství knih vybrat ty nejkvalitnější, například z oboru hudebního, výtvarného, přírodních věd apod. Ve škole se postupně vystřídaly tři armády - německá, ruská a česká. Sklepení sloužilo v době války jako nemocnice. Byla tam i pitevna. Během jednoho či dvou let přišlo nařízení o zrušení školy s tím, že se přebuduje na učňovský internát a já převezmu bývalou reálku. Vybavení školy s nábytkem jsme s dětmi museli přestěhovat sami. Nikdo nám tenkrát nepomohl. Žádal jsem radnici, aby nám alespoň poskytla prostředky k desinfekci školy a na vymalování. Na mé výzvy nereagovali, až jsem je přiměl k tomu, aby se vymalovaly alespoň přizemní třídy. Pozval jsem malíře a radnice mně to nechtěla proplatit.

„Kdo si to objednal, ať to zaplatí.“ Tak takové byly počátky kantořiny v Rýmařově.

Co vám prvopočátky učitelství přinesly pozitivního? Jaké máte vzpomínky na děti?

Pamatuji si téměř vše hodinu od hodiny. Mohl bych o tom napsat tlustou kroniku. Kdo ve škole učil, kdy přišel a kdy odešel. Dodnes žije v Havířově učitelka Květa Mazáčová, která u mne tenkrát působila. Školní rok jsme zahajovali 3. září 1945 na Kostelním náměstí.

Chlapec v lavici (autor snímku J. Němec)

Elektro Kotrla

náměstí Míru 10
795 01 Rýmařov
tel.: 554 212 771

Všem našim zákazníkům děkujeme za projevenou přízeň
a přejeme příjemné prožití svátků vánočních,
pevné zdraví a mnoho úspěchů
v novém roce 2004

Shromáždili se tam také všichni rýmařovští občané a žáci a tam jsem také vytvořil svou první školní fotografii. Na škole jsme působili spolu s Františkem Vychodilem, který se zasloužil o rozvoj společenského života v Rýmařově. První učitelský sbor tvořili učitelé: Květa Mazáčová, Františka Malasková, Marie Benešová, Anna Benová a Stanislav Hubáček. To byla první pětka. Pak přišla paní Freyová, manželka tehdejšího hejtmána Freye. Ti pak odešli. A pak už učitelů přibývalo. Z prvních žáků jsou už dneska staří chlapi. Děti k nám chodily z celé republiky, ale i ze zahraničí. Z Hané, Valašska, Slovenska, Rumunska. Žáků pomalu přibývalo a tak jsme se

prof. Vaškovou z litovelského gymnázia, podíleli jsme se spolu na založení českého reálného gymnázia. Učil jsem tam jako externí učitel přírodních věd, jakožto biolog botanik. Další část žáků pak přešla v únoru 1946 z měšťanské školy do tohoto nově otevřeného gymnázia. Nebylo čím topit, byla zima. Žáci nosili do školy dřevo. Vzpomínám, jak jsme chodili po vesnicích a po lesních správách ve Staré Vsi a ve Stránském škemrat, aby nám přidělili nějaké dřevo. O uhlí se nám mohlo jenom zdát. Zima v roce 1945 a 1946 byla obzvlášť krutá. Všechno bylo zasypáno sněhem. Vzpomínám na sestru Jiřího Štreita, ta chodila do školy pěšky až ze Sovince. Pěšky

Maturita na Střední všeobecně vzdělávací škole (1961)

V realce jsme se však „neohřáli“ dlouho. Snad rok nebo dva. Páni si zase vzpomněli, že se přestěhujeme zpátky do klášterní školy. Učňovská mládež tam po sobě zanechala velký svinečik a naše druhé stěhování bylo opravdu útrpné.

Už dřív bylo ukradeno, co se ukrást dalo. Obrovská sbírka vzácných motýlů zmizela a nikdo nevěděl kam. Sbírků různých chemikálií se vsypaly a vylily do hluboké jámy. Zůstala

Do důchodu jsem odcházel, když mi bylo osmašedesát let, to bylo v roce 1974. Pokud to jenom trochu šlo, tak jsem fotografoval a chodil do přírody. Spolupracoval jsem s nejrůznějšími institucemi, například co se týče mé fotografické činnosti, publikování, autorství apod. Nedávno u mě byli pánové z televize, že se mnou natočí nějaký dokument. První jejich otázka byla: „Co je to zážrak?“ Takovou podivnou otázku mi dali.

Stěhování školy ze Sokolovské na Jelínkovu ulici (prázdniny 1952)

dávali dohromady. Rozšiřovaly se třídy. Na začátku školního roku 1945/46 měla škola celkem pětáctřicet žáků. 22. ledna 1946 byla otevřena expositura měšťanské školy v Horním Městě a jejím vedením byla pověřena odborná učitelka Marie Benešová. Do této školy přešla i část našich žáků. Když přišel do Rýmařova Dr. Vašek se svou ženou

chodily děti do školy také z Jiříkova a z Těchanova, později je vozili na saních. Vlak se do Rýmařova nedostal, protože koleje byly pod hlubokými závěsemi sněhu. Pro občany byla v té době vyhlášena brigáda, aby nastoupili na nádraží a odhazovali sníh a uvolnili tak koleje. Mezi tím vším se tu a tam ozvala střelba opozdilých německých občanů.

První majáles (6. 6. 1964)

První majáles (6. 6. 1964)

tam také půllitrová láhev cyanokáli. „Co s tím, já to ve škole nechci,“ řekl jsem. Zanesl jsem to do lékárny - kdepak, ti to nechtěli ani vidět. Drogista Pokorný mě rovněž odmítl. Ani nevím, co se zhruba s půlkilem cyanokáli stalo. Snad jsem to někam zakopal hodně hluboko do země. Tak nějak vypadala má první léta ve školství, a proto rád vzpomínám na Václava Orlíka a na školu, ve které nyní působí jako ředitel a ve které jsem před osmapadesáti lety řediloval také já. Škola je pěkně zařízená a vybavená a určitě se mu v ní i pěkně pracuje.

V kterém roce jste, pane učiteli, odcházel na zasloužený odpočinek? Věnoval jste se svým zálibám - fotografií, botanice a přírodě - i nadále?

A já jsem pohotově odpověděl: „Zážrak je to, že ještě pořád žiju.“ Skoro v osmašedesáti letech přidávám den ke dni. Druhá otázka byla opět podivná: „Jestli jsem rád na světě?“ Povídám: „Přes všechnu tu mizérii, přes všechnu tu psotu, co jsem tady prožil a zažil, jsem tady rád.“ Svět je krásný a dá se tady žít (říká naplň se smíchem a naplň se slzami v očích člověk, který si v životě mnoho protrpěl, druhým byl velkým přínosem a mnoho naučil. Naučil také mnohé dívat se na svět).

Děkuji vám, pane učiteli, za velmi bohatý a historicky zajímavý rozhovor.

(Rozhovor připravil a s Jaroslavem Němcem hovořil Mgr. Jiří Konečný)

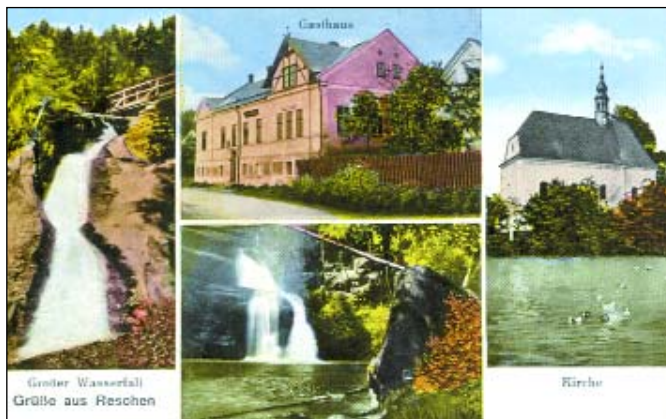
Vedení společnosti Katr a. s. děkuje Vám, našim zákazníkům a spolupracovníkům, za dosavadní spolupráci v uplynulém roce a v novém roce všem přeje

Obce Rýmařovska v minulém a předminulém století

Huzová (před r. 1898)

Rešov (před r. 1931)

Strálecká myslivna (odesláno na Silvestra 1898)

Křížov (před r. 1902)

Tvrdkov (asi 1901)

Janovice u zámku (neurčeno)

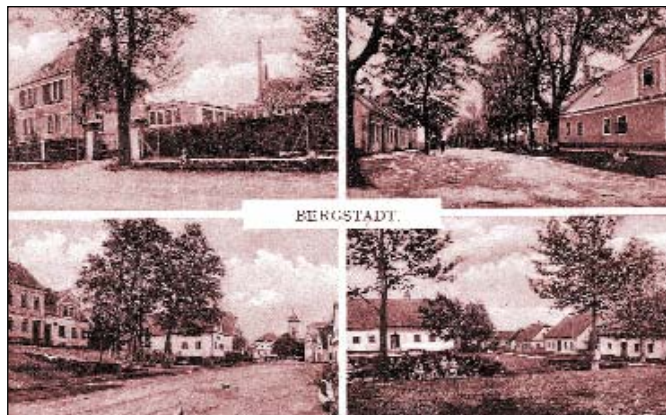

Janovice (neurčeno)

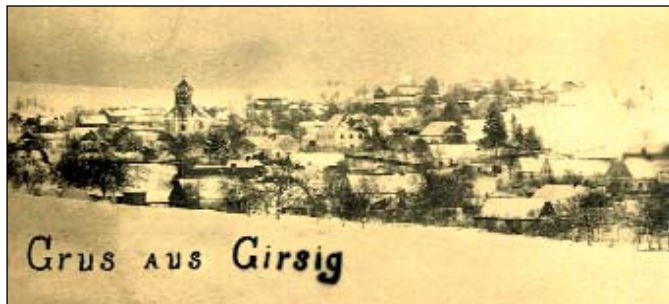
Vedení společnosti **SILVA SERVIS a. s.** děkuje Vám, našim zákazníkům a spolupracovníkům, za dosavadní spolupráci v uplynulém roce a v novém roce všem přeje hodně zdraví a pracovních úspěchů

Horní Město (před r. 1899)

Horní Město (neurčeno)

Jiříkov (neurčeno)

Dobřečov (před r. 1904)

Arnoltice (před r. 1904)

Malá Morávka (před r. 1912)

Ryžoviště (před r. 1915)

Sovinec (před r. 1905)

Jamartice (před r. 1911)

RM SERVIS
 RM servis, Husova 15, 795 01 Rýmařov,
 Tel.: 554 212 682; Fax: 554 230 110
 Mobil: 602 582 699, 603 802 538
 E-mail: Rmservis@rymarov.cz

COMFOR MOBIL CENTRUM

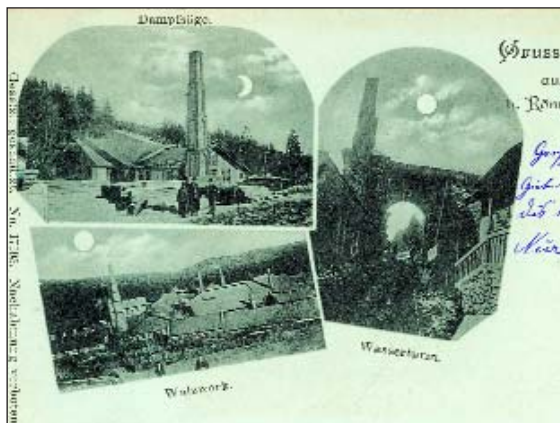
Děkujeme všem svým zákazníkům a přejeme klidné a spokojené Vánoce a hodně zdraví a úspěchů v roce 2004.

Tylov (před r. 1906)

Horní Město (neurčeno)

Stará Ves (před r. 1899)

Stránské (před r. 1910)

Žďárský Potok (neurčeno)

Nová Ves, myslivna hraběte Harracha (před r. 1914)

Bedřichov (před r. 1913)

Dolní Moravice (před r. 1917)

Všem našim hostům děkujeme
za projevenou přízeň
a do nového roku 2004
se s přáním pevného zdraví,
štěstí a úspěchů, těšíme
na shledanou.

Penzion a bar Mary
Palackého 27
795 01 Rýmařov
Tel./fax: 554 211 279

Hasičské sbory v Rýmařově a okolních obcích

Hasiči Rýmařov (19. 6. 1910)

Cvičení na rýmařovském náměstí (1920)

Převzetí hasičské stříkačky ve Velké Štáhli (1928)

Malá Morávka (15. 7. 1923)

Cvičení v Jamarticích (1926)

Cvičení v zahradě Hedvy (asi 1953)

50. výročí sboru v Horní Městě (1927)

Ryžoviště (1939)

Sklenářství Novák

Zdeňka Zbořilová

Horní 1, Rýmařov, tel.: 554 212 579

- zasklívání - polykarbonáty - rámování
 - broušení, řezání, vrtání
 - lepení skel

*Přejeme všem klidné vánoce
a do nového roku 2004
mnoho pohody
a spokojenosti.*

Půvab historických reklam

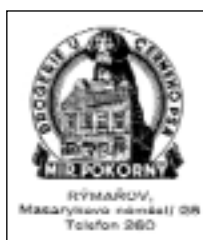
Kovářství Franz Haas (asi 1919)

Anna Karnufek, dámská krejčí (neurčeno)

Likerka Leopold Spitzer (založeno 1864)

Pokorný Mir - droge-

Karl Eschig, sedlářství, čalounictví (asi 1917)

Elektro Tannert - Oskar a Moritz (31. 12. 1934)

Kristek, krejčí (neurčeno)

Fotograf Rudolf Pleva (neurčeno)

**Jednatelství
Ujfaluši Josef**
náměstí Míru 29,
795 01 Rýmařov

Kancelář jednatelství děkuje
všem klientům za projevenou důvěru
a přeje krásné Vánoce,
hodně zdraví a úspěchů v roce 2004.
Současně přeje hodně pracovních úspěchů vedení firem:
RD Rýmařov, s. r. o., KATR Stará Ves, s. r. o., Šopík F., Šopík V., KORI a spol.,
KASARD, s. r. o., KARDE, s. r. o., V+V, Rojana, s. r. o., Horymas, s. r. o., Klempo

Rýmařovské proměny v posledních letech

Rýmařovská radnice na náměstí Míru, rekonstrukce v letech 1992-1994

Ulice Sokolovská, knihovna a Komerční banka, rekonstrukce a přístavba zadního traktu v letech 1994-1998

Dům Karla Schinzela na ulici Julia Fučíka, rodný dům vynálezce barevné fotografie, v současnosti restaurace U Hrozna, rekonstrukce v letech 1990-91, fasáda opravena 1997

VEDENÍ ÚČETNICTVÍ

nám. Míru 13
Rýmařov
tel.: 554 212 591

GALERIE U RADNICE

Prodej originální keramiky,
obrazů, svíček, 50 druhů
sypaných čajů

Děkujeme všem svým zákazníkům a přejeme příjemné prožití
svátků vánočních, hodně zdraví, štěstí, pracovních a osobních úspěchů.

Lucie Kamenská
a Marie Pechová

Dům látek na ulici Revoluční, bývalá školka Hedvy Rýmařov, po roce 1990 zásilková prodejna Hedvy, od roku 1992 soukromý majetek

Obřadní síň na zámku v Janovicích, oprava v r. 2001

Dům na třídě Hrdinů 16, v současnosti kontaktní místo referátu sociálních věcí Bruntál, rekonstrukce v letech 1997-1998

RÝMAŘOVSKÁ
PEKÁRNA

Rýmařovská pekárna s.r.o.

Národní 443/26, 795 01 Rýmařov
Tel.: 554 211 459, Fax: 554 230 122
e-mail: rymarovska.pekarna@tiscali.cz

Vedení firmy a zaměstnanci
děkují věrným zákazníkům a odběratelům
za projevenou důvěru a přejí všem
příjemné prožití vánočních svátků vše nejlepší,
hodně zdraví, pracovních i osobních úspěchů
a zachování přízně
v novém roce 2004

Stručně z událostí roku 2003 ve městě Rýmařově

LEDEN

- 31. prosince 2002 ukončily svou činnost okresní úřady, od 1. ledna 2003 se část kompetencí zaniklých okresů přenesla na obnovené kraje a především na obce s rozšířenou působností, mezi něž patří i Rýmařov;

- 2. ledna přišla na svět první dvě miminka roku 2003 z Rýmařovska, chlapeček Marek Skipala z Brídličné a pár hodin po něm holčička jménem Petra Motalová z Rýmařova;

- 9. ledna se z Thajska vrátil patnáctiletý rýmařovský skaut Martin Kotačka, zvaný Beruška, který v této exotické zemi reprezentoval české junáky na 20. světovém jamboree jako jediný z okresu Bruntál;

- ve dnech 18. a 19. ledna proběhl v areálu Hornoměstské zatáčky Jesenický župní přebor v běžeckém lyžování, na němž závodníci TJ Jiskra Rýmařov vybojovali dvě stříbrná a jedno bronzové umístění.

ÚNOR

- 4. února byla zahájena nová sezóna Galerie Octopus výstavou fotografií Jindřicha Štreita Za oponou, zachycující tajemnou a rozporuplnou atmosféru zákulisí Státní opery Praha;

- v sobotu 15. února bylo předáno do užívání osm bytů s pečovatelskou službou na ulici Revoluční, určených starým a zdravotně postiženým občanům;

- sedmiletá žačka Základní umělecké školy Rýmařov Anička Stachová si úspěšně odbyla svou premiéru na klavírní soutěži Amadeus v Brně, z níž si odvezla 3. místo;

- 15. února se v Horním Městě a na druhý den v zahradě Hedvy v Rýmařově konaly dva závěrečné závody Mistrovství ČR Orion cup 2003 v motorskijöringu.

BŘEZEN

- 8. března byla vernisáž otevřena výstava prací dvou generačně vzdálených rýmařovských výtvarníků, sedmdesátiletého malíře a grafika Tomáše Matery a mladého kreslíře Viktora Valáška;

- 20. března se v rýmařovské knihovně uskutečnila beseda s cestovatelem Arnoštem Vašíčkem, který se s posluchači podělil o nové poznatky z oblasti egyptologie, mimozemských civilizací, neznámých živočišných druhů, zjevení a dalších záhad;

- 23. března se po téměř třech týdnech vrátil Láďa Šin zvaný Gin z Mistrovství světa ve westernových sportech, které se konalo tradičně v Las Vegas, jako vítěz.

DUBEN

- 1. dubna bylo slavnostně otevřeno v budově SSOŠ Prima Městské evropské informační středisko, sloužící obyvatelům Rýmařovska jako zdroj informací v souvislosti s chystaným referendem o vstupu do Evropské unie;

- během března byla zrušena lékařská služba první pomoci v Rýmařově, na čas zůstala zachována lékařská služba první pomoci pro děti, jejíž částečné financování schválilo zastupitelstvo města 3. dubna;

- 12. dubna oslavil nejstarší občan města Jaroslav Němec úctyhodných 97 let;

- 19. dubna se konala rychlostní zkouška Valašské rallye na zcela nové, obtížné trati v Nízkém Jeseníku, která vedla i přes Rýmařov a jeho blízké okolí. Závodu se účastnil i Petr Poulik z Rýmařova;

- v pondělí 28. dubna měla premiéru hra Peklo v hotelu Westminster Raye Cooneyho v režii Zdeňka Vodičky, kterou nastudoval ochotnický spolek Mahen. O měsíc později vystoupil divadelní soubor se stejným představením v Brídličné.

KVĚTEN

- na 1. května připadlo desáté výročí vzniku rychlé lékařské pomoci v Rýmařově;

- 3. května se slavil na náměstí Míru Den hasičské techniky. Hasiči při této příležitosti předvedli svou připravenost zasáhnout v různých mezních situacích;

- do Staré Vsi přijely zrakově postižené děti, které se pod záštitou Občanského sdružení nevidomých a slabozrakých dětí účastnily sázení stromků v obecním lese;

- Den matek si připomněly rýmařovské seniorky družným posezením 6. května ve středisku Diakonie a o tři dny později také v domě s pečovatelskou službou na třídě Hrdinů;

- 17. května se v kuželně TJ Jiskra odehrálo Mistrovství republiky tělesně postižených kuželkářů. V mužské kategorii dosáhli rýmařovští sportovci na dvě první a jednu druhou příčku;

- 24. května si v restauraci U Hrozna fanoušci kvalitní hudby vyslechli koncert dvou známých kapel VRRM a YLO - Africký slon.

ČERVEN

- 5. června pořádala městská knihovna zajímavou besedu s českým spisovatelem Ludvíkem Vaculíkem nejen o jeho novém románu Cesta na Praděd;

- 6. a 7. června proběhl další ročník studentské slavnosti Iuvenales, zakončené sobotním koncertem ve Středisku volného času, který provázela akce Cigareta za pomeranč;

- 13. a 14. června se konalo celorepublikové referendum o vstupu do EU. V Rýmařově přišlo do volebních místností přibližně 46,5 % občanů, kladně se vyjádřilo celkem 2611 voličů;

- 20. června oslavila desáté výročí své záslužné práce rýmařovská Diakonie;

**RÝMAŘOVSKÁ REALITNÍ
A ZNALECKÁ KANCELÁŘ**

Emilie MATULOVÁ
odpovědný zástupce a certifikovaný soudní znalec

Julia Sedláka 14; 795 01 Rýmařov
tel./fax: 554 212 309, mobil: 776 006 307
e-mail: matulova@rymarov.com
http://www.reality.rymarov.com

*Děkujeme za projevenou důvěru
a všem občanům Rýmařovska
přejeme klidné Vánoce a šťastný
nový rok 2004.*

- během měsíce června bylo možné v muzeu shlédnout celorepublikovou výstavu barevné fotografie O cenu Karla Schinzela, kterou ukončilo vyhlášení vítězů soutěže 29. června.

ČERVENEC

- 11. července byl za přítomnosti hejtmana Moravskoslezského kraje slavnostně otevřen opravený úsek silnice Břidličná - Valšov;
- v pátek 18. července navštívil radnici ministr zemědělství Jaroslav Palas, aby zde jednal se zastupiteli o státních dotacích pro rýmařovský region;
- v létě byla také dokončena historická a geologická expozice v lokalitě Hrádek, tedy na nejstarším osídleném místě rýmařovského středověku.

SRPEN

- 9. srpna se ve skautském areálu Na Stráni konalo 1. mistrovství Evropy ve westernových dovednostech, jehož se účastnilo na osmdesát soutěžících z celé republiky a přes dva tisíce diváků;

- tentýž den u rybníka odstartoval další ročník Edrovického triatlonu,

kteřý tradičně pořádá klub DUKO a v němž své síly tentokrát změřilo téměř 170 sportovců;

- 20. srpna se uskutečnilo setkání rýmařovských Němců, které doprovázela diskuse s místostarostou Pavlem Kolářem ve Středisku volného času a vystoupení nejmladších mažorettek;
- 23. srpna proběhla na Sovinci soutěž historických vozidel. Řidiče v dobových oblecích, za volanty obstarožních, ale nabýskaných vozů či za říditky motocyklů mohli spatřit i občané Rýmařova, neboť první zástkou na jejich okružní jízdě bylo náměstí Míru.

ZÁŘÍ

- nový školní rok započal pro žáky a pedagogy obou rýmařovských základních škol a gymnázia stávkou učitelů 1. září, která byla reakcí na nesplnění jejich požadavků ze strany vlády;
- Horní Město uspořádalo 6. září oslavy Dne zdravotně postižených, jehož součástí byla soutěž ve vědomostních a sportovních disciplínách. Rýmařovští v ní obsadili první místo;
- 19. září získala rýmařovská nemocnice prestižní titul Baby Friendly Hospital;
- na 27. září připadly oslavy 125. výročí železniční trati Valšov - Rýmařov, které nabídly svým účastníkům kromě kulturního programu vzácnou příležitost projet se historickou vlakovou soupravou nebo prohlédnout si parní lokomotivu.

ŘÍJEN

- 6. října byla zahájena Velkým říjnovým společným čtením akce Týden knihoven. Její součástí byl i koncert Pepy Nose a Jana Kryla ve Středisku volného času;

- v sobotu 11. října proběhl v Břidličně tradiční „Lesní běh lyžařů“, kterého se účastnily všechny věkové kategorie;
- 23. října oslavila nejstarší občanka obce Ondřejov devadesáté narozeniny;

- 29. října se konalo oficiální předávání Osvědčení o zániku branné povinnosti, kterým byli z armády vyřazeni muži narození v roce 1942;
- 31. října bylo k velké nevoli veřejnosti zrušeno porodní oddělení a lékařská služba první pomoci pro děti v rýmařovské nemocnici.

LISTOPAD

- 3. listopadu mohli malí i velcí diváci shlédnout premiéru veselé pohádky O líných strašidelech v nastudování hereckého ochotnického spolku Mahen;
- 6. a 13. listopadu prováděli rýmařovští a bruntálští hasiči cvičný zářeh v panelovém domě na Příkopech a na rýmařovské radnici;

- 14. listopadu se ve Středisku volného času tradičně setkali oslavenci kulatých jubileí 70 a 75 let;

- v úterý 25. listopadu si na své přišli milovníci broadwayského dramatika Neila Simona, jehož komedii ... vstupte! přijeli do Rýmařova zahrát pražští herci v čele s Petrem Nárožným a Ladislavem Mrkvíčkom;
- ve středu 26. listopadu si všichni, které zajímá život v současném Afghánistánu, mohli přijít do městské knihovny poslechnout zajímavé vyprávění Davida Ševčíka, pracovníka organizace Člověk v tísni.

PROSINEC

- 1. prosince byla v Dolní Moravici slavnostním poklepem na pamětní desku zahájena dostavba Domova odpočinku ve stáří, na níž spolupracuje rýmařovské středisko Diakonie s obcí Dolní Moravice a firmou Stas;

- v pátek 5. prosince byla otevřena vánoční výstava v rýmařovském muzeu;

- 9. prosince si vyznavači múz vyslechli hudbou doprovázené autorské předčítání sonetů Ivo Lysoňka z Uherského Hradiště a Ivana Petlana z Brna v sále Základní umělecké školy Rýmařov;
- poslední adventní neděli 21. prosince se na zámku v Janovicích konal vánoční koncert, na němž vystoupil pěvecký sbor Variace.

REELZA

REELZA, Jan Bršťák
Bartákova 10, 795 01 Rýmařov
tel./fax: 554 211 493
mobil: 608 883 258

*Děkujeme svým zákazníkům
za projevenou přízeň
a přejeme do nového roku
hodně zdraví a úspěchů.*

Vážení čtenáři Rýmařovského horizontu,

poslední stránka celobarevného historického vydání našich novin bývá vyhrazena poděkování redakce vám za čtenářskou přízeň a všem spolupracovníkům za ochotnou pomoc při vytváření nejen tohoto speciálního čísla, ale i těch dvaadvaceti předchozích všedních, které odrážely život našeho regionu během celého roku. Že to byl rok plný významných událostí a zajímavých akcí, se můžete přesvědčit ve stručném shrnutí na předchozí dvojstránce.

Pokaždé, když se na chvíli zastavíme, když se ocitneme na konci dne, týdne nebo roku, uvědomíme si, že k přítomnému okamžiku vedou spletité cesty drobných dějů v naší minulosti. Tak jako se v posledních dnech měsíce prosince, o svátcích vánočních a novoročních, každý otáčíme v myšlenkách zpět, abychom si promítli běh svého života za uplynulý rok, i zvláštní číslo Rýmařovského horizontu chce zprostředkovat takové ohlédnutí zpět v čase a ukázat pár momentů, jež stály v dlouhých řadách jako kostky domina a směřovaly k dnešku.

Rýmařovsko se mění den ode dne, rok od roku, desetiletí za desetiletím. Jeho tvářnost se proměňuje neustále a často natolik razantně, že své městečko a vesnice v jeho okolí těžko poznáváme, ačkoliv mnozí z nás zde prožili celý život. Kolik jen podob měly školy, v nichž jsme strávili svá studijní léta. Jak se změnily ulice, jimiž jsme se ze školy vraceli. A fasády budov, které jsme denně míjeli. Za fotografie a pohlednice, které nám umožnily některé z těchto dávných tváří Rýmařovska připomenout, děkujeme všem, kdož nám je laskavě zapůjčili: panu Jaroslavu Hrubanovi, Jaroslavu Němcovi, Ing. Oldřichu Přikrylovi, Haně Vystrčilové, Jitce Pechancové a Vladimíru Lehkému. Za erudovaný výklad historie školství na Rýmařovsku děkujeme Mgr. Jiřímu Karlovi, za zprostředkování některých fotografií pana Jaroslava Němce Městskému muzeu Rýmařov a jeho ředitelce Mgr. Leoně Pleské. Za pomoc při vytváření běžných čísel Rýmařovského horizontu v roce 2003 patří dík redakční radě, jmenovitě Ing. Miloslavu Markovi, Mgr. Květě Sicové, Mgr. Leoně Pleské a Mgr. Vlastimilu Baranovi, a samozřejmě všem externím spolupracovníkům, kteří našim novinám poskytovali cenné a zajímavé informace.

Nyní již nezbývá než popřát vše dobré a zdraví do příštího roku. Těšíme se na skvělou spolupráci v roce 2004.

Redakce

*Město Rýmařov, Středisko volného času,
redakční rada a redakce Rýmařovského horizontu
přeji všem našim čtenářům krásné prožití
vánočních svátků, do nového roku 2004 pevně zdraví,
štěstí, pracovní i osobní úspěchy
a splnění všech toužebných přání.*

Vydavatel: Středisko volného času Rýmařov, Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel./fax: 554 211 410, <http://www.rymarov.cz/mesto>. **Odpovědný redaktor:** Mgr. Jiří Konečný. **Adresa redakce:** Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 230 459, mobil: 737 802 259, e-mail: rymhor@seznam.cz. **Vyšlo dne:** 22. 12. 2003. **Příspěvky do řádného vydání laskavě zasílejte nejpozději do 15. 1. 2004.** **Grafická úprava novin a inzertce:** Tiskárna APRO Bruntál, Ruská 10, 792 01 Bruntál, tel./fax: 554 717 196, e-mail: apro@iol.cz.

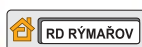
Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017.

Cena 15,- Kč

RODINNÉ DOMKY RÝMAŘOV spol. s r.o.

ulice 8. května, 795 01 Rýmařov
tel.: 554 252 111
fax: 554 252 333

www.rdrymarov.cz
e-mail: lord@rdrymarov.cz

*Společnost Rodinné domky Rýmařov
si dovoluje poděkovat touto cestou
všem zaměstnancům za vykonanou práci
u roce 2003 a přeje jim
i jejich rodinám do nového roku
hodně zdraví, štěstí a životní pohody.*